

ΛΙΝΤΣΙ ΣΠΕΝΣ

«Η Κάλλας ήταν ένα σπάνιο φαινόμενο»

Η συγγραφέας και ιστορικός μιλάει στο BHMAGAZINO για το βιβλίο «Casta Diva - Μαρία Κάλλας: Η κρυφή ζωή της» και εξηγεί γιατί πιστεύει πως αν η μεγάλη ντίβα ζούσε σήμερα θα ήταν πολύ ενεργή στα social media.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΝΑΣΤΟ

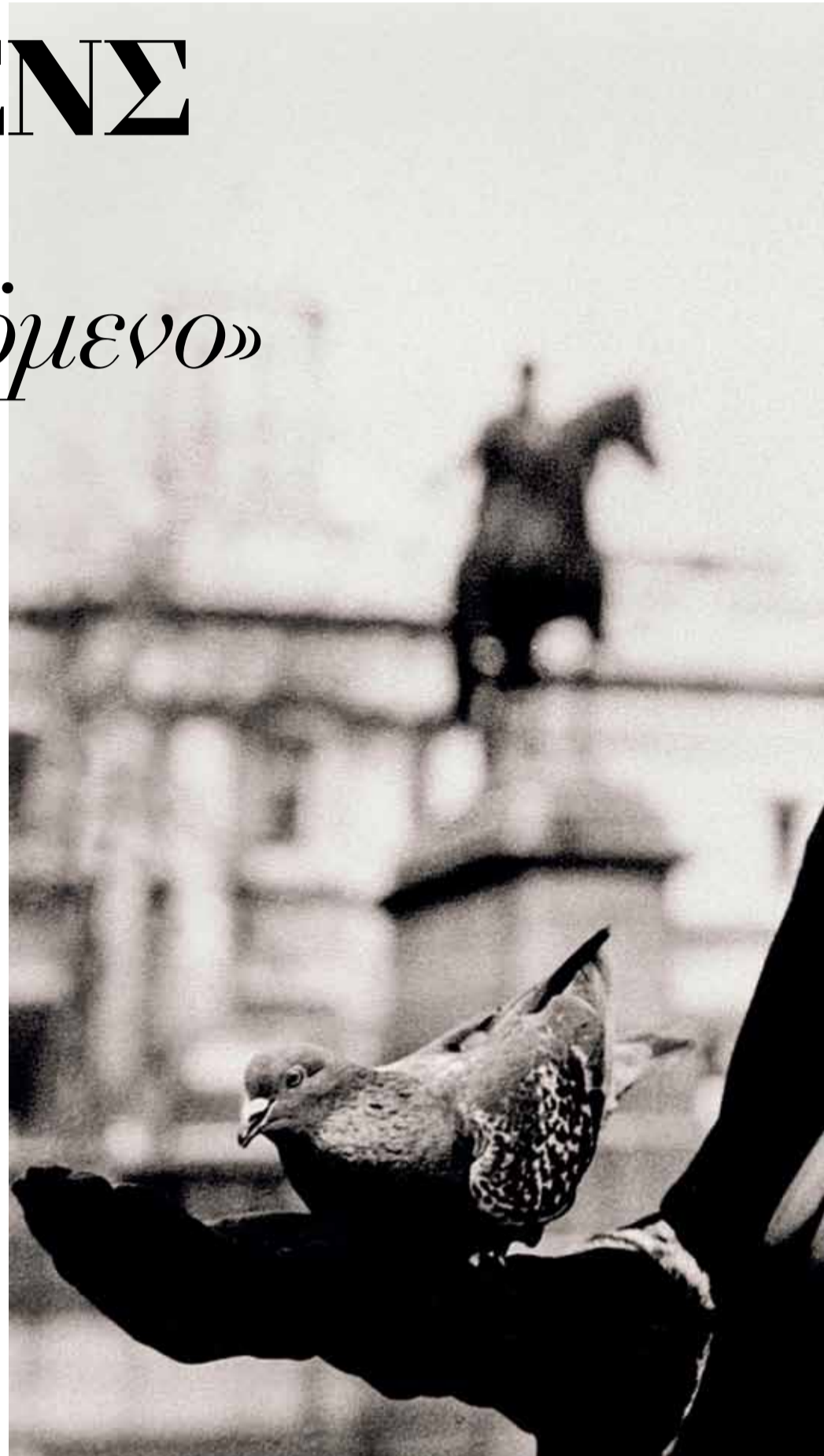
Προκάλεσε μεγάλη αίσθηση όταν εκδόθηκε το περασμένο καλοκαίρι. Ο λόγος για το βιβλίο της ιστορικού Λίντσι Σπενς με τίτλο «Casta Diva - Μαρία Κάλλας: Η κρυφή ζωή της» που κυκλοφορεί στα ελληνικά στις 22 Νοεμβρίου από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος. Η νεαρή συγγραφέας ερεύνησε την αδημοσίευτη αλληλογραφία της ελλήνιδας ντίβας της όπερας με σκοπό να ρίξει φως στις άγνωστες προσωπικές πτυχές μιας παρεξηγημένης πρωμαντόνας. Το BHMAGAZINO μίλησε μαζί για τις δυσκολίες αποδόμησης ενός μύθου, για τις κριτικές που δέχθηκε για το πόνημά της και για τα κοινά που έχουν η Κάλλας με την Adele.

Γιατί αποφασίσατε να γράψετε το «Casta Diva»;

«Είμαι θαυμάστρια της Μαρίας Κάλλας από την εφηβεία μου. Όταν ήμουν 15 ή 16 ετών άρχισα να διαβάζω οτιδήποτε την αφορούσε – κυρίως μεταχειρισμένα βιβλία που ήταν εξαντλημένα από καιρό. Έχω παρακολουθήσει επίσης όλο το υλικό που υπάρχει για εκείνη στο YouTube και ενθουσιάστηκα από την παρουσία της. Είναι μαγνητική. Παρότι οι τόμοι που έχουν γραφτεί για εκείνη αποτελούν εκπληκτικές αναλύσεις για την καριέρα της Κάλλας, πάντα ένιωθα ότι η πραγματική Μαρία, η γυναίκα πίσω από τον μύθο, διέφευγε από τους ερευνητές. Διατήρησα αυτή την πεποίθηση για χρόνια και στο μεταξύ έκανα τη δική μου καριέρα ως βιογράφος. Έτσι, το συγκεκριμένο πόνημα προέκυψε από έναν συνδυασμό της δικής μου περιέργειας και μιας συγκυρίας που θα τη χαρακτήριζα “divine”».

Ποιο κομμάτι του βιβλίου σας δυσκόλεψε πιο πολύ;

«Για να είμαι ειλικρινής, το πιο δύσκολο κομμάτι ήταν η απεικόνιση των ελαττωμάτων της. Φοβόμουν ότι οι αναγνώστες μπορεί να αντιπαθούσαν ορισμένες πτυχές του χαρακτήρα της ή να πίστευαν ότι ήμουν ασεβής. Η φίλη μου Φλόρια Ντι Στέφανο, κόρη του τενόρου Τζουζέπε Ντι Στέφανο, η οποία γνώριζε καλά την Κάλλας, μίλησε για ανθρώπινες αδυναμίες και έχει δίκιο. Είναι η αλήθεια και δεν μπορούμε να την ωραιοποιήσουμε. Δεν μου ήταν εύκολο να καταρρίψω έναν μύθο. Υπάρχουν φυσικά και τα οδυνηρά σημεία της ιστορίας της Κάλλας: ήταν δύσκολο να γράψω για τη σκληρότητα, την προδοσία, την εκμετάλλευση... Εκλαψα πολλές φορές για όσα υπέφερε. Η Μαρία μάς έδωσε τόσα πολλά όσον αφορά το ταλέντο της, μακάρι να είχε τύχει καλύτερης μεταχείρισης από αυτούς που διακήρυτταν ότι την αγαπούσαν. Υπάρχει η αίσθηση

ότι τα πράγματα θα μπορούσαν να είχαν εξελιχθεί αλλιώς. Όμως, όπως είχε πει σε πολλές συνεντεύξεις της: “Το πεπρωμένο είναι πεπρωμένο”».

Ποια είναι, κατά τη γνώμη σας, η μεγαλύτερη παρεξήγηση σχετικά με την Κάλλας;

«Ότι ήταν η “La Divina” 24 ώρες το 24ωρο και πως στην ιδιωτική της ζωή ήταν μια αριστοκρατική κυρία χωρίς περίπλοκες σκέψεις ή συναισθήματα, ανίκανη να συμπεριφερθεί άσχημα ή να έχει ανθρώπινα χαρακτηριστικά. Αυτή είναι μια αποστειρωμένη εικόνα της, η οποία μου φαίνεται, ειλικρινά, μονοδιάστατη. Λατρεύω τη Μαρία, τη γυναίκα που ήταν σαν όλες τις άλλες, παρά το υπερφυσικό ταλέντο με το οποίο ήταν προικισμένη. Θέλω να μάθουν και άλλοι για την αληθινή Κάλλας: της άρεσε να τρώει παγωτό, να διαβάζει για τα ζώδια και να επισκέπτεται μάντισσες. Της άρεσε να κουτοσμπολεύει και να διασκεδάζει με τους δύο καλύτερους φίλους της, τη Μέρι Κάρτερ και

τον Λίο Λέρμαν. Της άρεσε να ψωνίζει καλλυντικά από το φαρμακείο και να ζητά από μεγάλους σχεδιαστές, όπως ο Ferragamo, να της κάνουν έκπτωση. Είχε κάτι τόσο παιδικό και αγνό στην προσέγγισή της. Αγαπούσε τους άλλους με όλη της την καρδιά. Κάποιοι λένε ότι ήταν εγωκεντρική, αλλά αν δεν είχε παρά μόνο τον εαυτό της, ποιος μπορεί να την κατηγορήσει αν όντως ήταν; Η ίδια ισχυριζόταν ότι ήταν μια απλή γυναίκα στην καθημερινότητά της. Όταν βλέπω ανεπιτήδευτες φωτογραφίες της με τα μακριά μαλλιά, τις χρυσές αλυσίδες και τα σανδάλια της, βλέπω την πραγματική γυναίκα, σε αντίθεση με την ντίβα της όπερας. Είμαι Ιρλανδή, και νομίζω ότι εμείς οι Ιρλανδοί μοιάζουμε πολύ με τους Έλληνες στη θεμελιώδη κοσμοθεωρία μας, συνεπώς κατάλαβα τη φιλοσοφία ζωής της. Τόσοι πολλοί απορρίπτουν αυτή την πλευρά της Κάλλας και, για να παραπέμψω σε μια ρήση της ίδιας: “Βλέπουν μόνο τον χρυσό που γυαλίζει”. Κατά τη

● Η νεαρή ιστορικός, συγγραφέας και σεναριογράφος Λίντσι Σπενς.

διάρκεια της ζωής της αυτή η συνθήκη θα πρέπει να της φαινόταν ολοένα και πιο κλειστοφοβική».

Υπάρχει κάποια σημερινή ντίβα που να της μοιάζει;

«Όσον αφορά το να αιχμαλωτίζεις το ενδιαφέρον του κοινού χωρίς υπερβολική προσπάθεια, θα έλεγα ότι η Adele της μοιάζει. Δεν νομίζω όμως ότι θα ξαναδούμε ποτέ κάποια σαν τη Μαρία Κάλλας – ήταν ένα σπάνιο φαινόμενο».

Ποια άρια την αντιπροσωπεύει καλύτερα;

«Πάντα αλλάζω γνώμη για αυτό. Νομίζω ότι εξαρτάται από την περίοδο της ζωής της και από τις συνθήκες που αντιμετώπιζε. Όσον αφορά τη Μαρία, μου αρέσει να σκέπτομαι τις άριες από την “Κάρμεν” – εκφράζουν την προσγειωμένη γυναίκα: το πάθος της, την ειλικρίνειά της, την αυθάδειά της, τη ραγισμένη της καρδιά και την απογοήτευσή της για το πώς της φέρθηκε η ζωή. Αναφορικά με την Κάλλας

ως καλλιτέχνη, θα ασπαστώ το γνωστό κλισέ και θα αναφέρω το “Vissi d’arte” από την Τόσκα: “Έζησα για την τέχνη, έζησα για την αγάπη”».

Εχω δει στον λογαριασμό σας στο Instagram ποστ για την Νταλντά και τη Βίβιαν Λι. Τι σας ελκύει σε αυτές τις εμβληματικές σταρ;

«Ήταν εξαιρετικά ταλαντούχες και αφοσιωμένες στην τέχνη τους. Αγαπούσαν τους θαυμαστές τους και κατανοούσαν την ευθύνη τους απέναντι στη δουλειά τους και στο κοινό που τις αγαπούσε. Υπέφεραν όμως λόγω της ανισορροπίας μεταξύ της επαγγελματικής και της προσωπικής τους ζωής. Γεννήθηκαν σε μια εποχή που οι γυναίκες, γενικότερα στην κοινωνία, δεν είχαν τον έλεγχο της ζωής τους. Υπό αυτή την έννοια, είχαν τεράστια φήμη αλλά πολύ μικρή δύναμη. Με γοητεύει αυτή η αντίθεση. Πρέπει να είναι σαν να βρίσκεσαι μέσα σε μια δίνη καθώς μια καταίγδα σε περικυκλώνει».

Υπάρχουν και τα οδυνηρά σημεία της ιστορίας της Κάλλας: ήταν δύσκολο να γράψω για τη σκληρότητα, την προδοσία, την εκμετάλλευση... Εκλαψα πολλές φορές για όσα υπέφερε

Το βιβλίο αποκαλύπτει άγνωστες μέχρι σήμερα πτυχές του ιδιωτικού βίου της ελληνίδας ντίβας.

Υπάρχουν ακόμη πολλοί φανατικοί θαυμαστές της Κάλλας, οι οποίοι έχουν έντονες απόψεις για το είδωλό τους. Ποιες ήταν οι καλύτερες και οι χειρότερες αντιδράσεις με τις οποίες ήρθατε αντιμέτωπη;

«Η χειρότερη αντίδραση ήταν το έντονο τρολάρισμα στο Διαδίκτυο. Χάρηκα όμως πολύ όταν θαυμαστές της που έβλεπαν τη δουλειά μου με δυσπιστία διάβασαν το βιβλίο και συνειδητοποίησαν ότι την αντιμετώπιζα με σεβασμό».

Πώς ήταν η πανδημία για εσάς;

«Όταν ξεκίνησε όλη αυτή η ιστορία είχα ήδη γράψει μεγάλο μέρος του “Casta Diva”, οπότε είμαι ευγνώμων που υπήρχε ένα εγχείρημα στο οποίο μπορούσα να επικεντρωθώ. Υπήρξε μια μικρή καθυστέρηση με τις αρχειοθετημένες επιστολές από το Πανεπιστήμιο του Στάνφορντ, καθώς δεν είχαν ψηφιοποιηθεί και παρέμεναν αποθηκευμένες σε κουτιά. Εξαιτίας του πρώτου lockdown χρειάστηκε περισσότερος χρόνος για να σταλούν αντίγραφα των γραμμάτων σε εμένα, όμως το περιεχόμενό τους άξιζε την αναμονή. Από την άλλη, η αρνητική δημοσιότητα για το βιβλίο, το trolling με τον οποίο ήρθα αντιμέτωπη, συνέπεσε με την κορύφωση της πανδημίας. Ετσι, μια αγχωτική κατάσταση έγινε δέκα φορές χειρότερη. Αναγκάστηκα ωστόσο να κάνω έναν ρεαλιστικό απολογισμό των πραγμάτων και συνειδητοποίησα ότι όλα αυτά ήταν απλώς θόρυβος. Άνθρωποι πέθαιναν, υπήρχαν πολύ μεγαλύτερα προβλήματα στον κόσμο. Αν μη τι άλλο, η πανδημία με δίδαξε ότι ο κόσμος δεν περιστρέφεται γύρω από εμένα. Σίγουρα έχω αποκτήσει μεγαλύτερη ενσυναίσθηση, αν και μπορεί να είναι δύσκολο να μπει στη θέση του άλλου μερικές φορές».

Εχουμε προοδεύσει καθόλου ως κοινωνία όσον αφορά την αντιμετώπιση γυναικών που είναι «larger than life»;

«Ναι και όχι. Οι διάσημες γυναίκες αντιμετωπίζονται ως εμπορεύματα και κρίνονται ως τέτοια. Νομίζω ότι υπάρχει ακόμα μια ανισορροπία, αλλά ευτυχώς, με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι γυναίκες έχουν μια μεγαλύτερη πλατφόρμα για να εκφραστούν και να ελέγξουν το δικό τους αφήγημα. Αρα, υπό αυτή την έννοια, έχουμε κάνει πρόοδο. Η Μαρία Κάλλας έλεγε πάντα ότι δεν είχε τη δυνατότητα να υπερασπιστεί τον εαυτό της, πως ό,τι έλεγε στον Τύπο χρησιμοποιούνταν εναντίον της. Εμφανίστηκε στην τηλεόραση μερικές φορές για να ξεκαθαρίσει φήμες, αλλά και εκεί το πλαίσιο το έθετε ο παρουσιαστής ή το τι ήθελε να μεταδώσει το δίκτυο. Είχε λοιπόν πάντα την αίσθηση ότι λογοκρίνεται. Νομίζω πάντως ότι θα της ταίριαζαν πολύ τα social media – μπορείτε να φανταστείτε τι ενδυνάμωση θα ήταν για εκείνη».